

ТРАВИАТА



Т.Н.

НАРОДНА ОПЕРА-РУСЕ



НАРОДНА ОПЕРА
РУСЕ

ТРАВИАТА

МУЗИКА
ОТ
ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе



120000890826

РУСЕ
1 9 4 9

490999

Редактира
КОМИТЕТ

Скици за декори
от художника
АС. ПОПОВ

Корица от художника
ТР. НИКОЛОВ

Тираж 3,000 бр.
Печатница на БКП - Русе
1. XI. 1949 год.



ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ
Скица от художника Ас. Попов



ТРАВИАТА

Опера в три действия (4 картини) от Франческо Мария Пияве, музика Джузепе Верди, постановка на Др. Кърджиев, диригент Константин Илиев, балетмайстор А. Воробьова, художник Асен Попов.

Л И Ц А

Виолета

Флора, приятелка на Виолета

Анина, прислужница на Виолета

Алфред

Жорж Жермон, бащата на Алфред

Гастон, приятел на Алфред

Барон Дюфол, приятел на Алфред

Маркиз, приятел на Флора

Доктор Гренвил

Приятели, приятелки на Виолета и Флора, матадори, пика дори, циганки, слуги на Виолета и Флора, маски и др.

Място на действието: Париж и околностите му

Пом. режисьор: Е. Манов

Ръководител худож. осветление: Г. Пеев

Театърмайстор: Д. Найденов

Технически ръководител: Б. Петров

Забележка: Операта „Травиата“ е композирана през 1853 г. За пръв път е изпълнена в театър „Фениче“ във Венеция, на 6 март 1853 г. За пръв път в България „Травиата“ е поставена от К. И. Михайлов, Стоян на 24 март 1910 год. Ролите са били застъпени от Д. Коларова (Виолета), А. Пангойтова (Флора), К. И. Михайлов - Стоян (Алфред), Др. Казаков (Жермон), Ив. Н. Вульпе (доктора), Ст. Николов (Барона), Д. Минчев (Маркиза), П. Райчев (Гастон), Р. Панайотова (Анина), диригент Т. Хаджиев.

TRABALHA

Trabalha é a atividade humana que visa à produção de bens e serviços para a sociedade. É uma das principais formas de organização social e econômica.

INTRODUÇÃO

O trabalho é uma das atividades mais importantes da vida humana. Ele é a base para a produção de bens e serviços, que são necessários para a sobrevivência e o bem-estar da sociedade. O trabalho também é uma forma de organização social e econômica, que permite a divisão do trabalho e a especialização das atividades.

Este trabalho tem como objetivo principal analisar a importância do trabalho na sociedade e na economia.

Para isso, serão abordados os seguintes aspectos:

- 1. O conceito de trabalho e sua evolução histórica.
- 2. A importância do trabalho para a sociedade e a economia.
- 3. A organização do trabalho e a divisão do trabalho.
- 4. O trabalho e a qualidade de vida.

Conclui-se que o trabalho é uma atividade fundamental para a sociedade e a economia. Ele é a base para a produção de bens e serviços, que são necessários para a sobrevivência e o bem-estar da sociedade. O trabalho também é uma forma de organização social e econômica, que permite a divisão do trabalho e a especialização das atividades.



КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
Диригент



И. ИЛИЕВ
Диригент на хора

ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

Бележит оперен компонист, роден на 10 окт. 1813 год. в с. Ранколе при Бусето. умр. 27 ян. 1901 г. в Милано; син на бедни родители, проявил голяма музикална дарба, той бива взет от богатия търговец в Бусето — Баречи — за да се грижи за неговото образование. Успял да му издействува градска помощ, Баречи изпраща детето да учи в Милано. Когато през януари 1932 В. се явява за да бъде приет в консерваторията, поради недостатъчна подготовка, дадена от учителя му Провези, или поради несъгледане дара на младежа, директорът на консерваторията отказва да го приеме. Огорчен от това, че му се затварят вратите на консерваторията, В. започва да учи при капелмайстора на театър „Филармонион“ — Лавиня. И както времето показва, отказът за приемане в консерваторията го отвежда при Лавиня — един с истинска театрална кръв капелмайстор, който насочва В. към театъра. На 17 ноем. 1839 се поставя на сцената — „Скалата“, неговата първа опера „Оберто — контът от С. Бонифачио“, в която младият компонист е силно повлиян от Белини. Докато с тази първа опера В. имал сравнително добър успех, с втората — „Un giorno di regno“, представена на следната година, той претърпява пълен крах. Третата му опера — „Навуходоносор“ (1842), обаче, означава началото на неговата слава, която бива затвърдена от успеха на последвалите я „I Lombardi alla prima crociata“ (1843) и „Ернани“. За малко време, между това, В. отива в Бусето, като диригент на Филхармоничното общество. През това пребиваване се оженва за дъщерята на своя благодетел Боречи. От този брак В. е имал 2 деца, но в едно късо време умират както децата, така и майката, след което се оженва втори път — за певицата Джузепина Стрепони, която оказва едно твърде голямо влияние върху неговото творчество — на нейното участие се дължи големия успех на „Навуходоносор“. Една цяла редица опери между 1845 и 50: „Джовани д'Арко“, „Алцира“, „Атила“, „Макбет“ и др. са имали неважен успех, с изключение на „Луиза Мюлер“, която се задържа по продължително на сцената. Разцветът на славата си В. започва с майсторската си творба „Риголето“ (1851) — за да достигне своя връх с появилите се през 1853 „Трубадур“ и „Травията“. В тези три опери В. празнува тържеството на своето мелодическо майсторство. Правдивостта на израза и силата на драматическото напрежение тук съперничат с верната музикална характеристика на лицата. Написаната за Парижката Голяма опера — „Les

vêpres Sicillienes (1855) пропада. След последвалите я цяла редица опери, от които успех са имали „Бал с маски“ (1858) и „Дон Карлос“ (1867) — повлиян от Вагнеровата реформа — 1871 В. пише своя шедевр „Аида“. Въпреки известно вглъбяване — в израза и поставяне всичко в служба на драматическото действие по Вагнеров начин — и в „Аида“ В. си остава създател на едно чисто италианско национално изкуство. Писана за откриването на италианската опера в Кайро — срещу един много голям за тогавашното време хонорар, „Аида“ е имала такъв голям успех при първото представление, че в течение на няколко сезона само обикаля всички големи европейски сцени. В последните си опери — „Отело“ (1887) и „Фалстаф“, В. постига вместо относителна — пълна художествена правда. В. е последният италиански оперен компонист на XIX в. — в голям стил. В първите си творби той следва традициите на своите големи предходници — тризвездieto: Росини, Белини и Доницети — за да се домогне постепенно до създаване на собствен драматичен стил. Обща черта с тях остава мелодическата красота на музиката им.

Стремешът към правдата като човек, буди и художникът В. към нея, и той става един от най-големите майстори на музикалния реализъм. В. обладава една голяма, първична, естествена сила — силата на един ломбардски селянин, който завладява, чрез нейното отразяване в музиката — както родината, така и целия свят. В. е една истинска драматична натура, която гледа на музикалния театър като на средство за изразяване само на прочувствувани истини. Както и при неговите предходници, тъй и при В., пението остава най-важното средство за изразяване на душевните движения на отделните лица и на общността — масата, като В. я усилва и чрез другите изразни средства: хармония, резки динамически контрасти и ярки оркестрови багри. Туй, по което още В. се различава от Росини, Белини и Доницети, то е, че мелодията му се движи от един жизнен ритъм, който ѝ предава голъма мощност и самобитност. Мелодията на В. не е стилизирана и линеарна, като неговите предходници, а, по причини на нейния чувствен ритъм — неравна и широко размашиста. Последните творби на В. представят от себе си едно обобщаване на италиански с Вагнерови елементи, което доведе до едно облагородяване на неговото оперно творчество — без то да се лишава от чисто италианския си характер. Освен опери, В. е писал и един „Те Деум“, една „Стабат Матер“, един „Реквием“ — едно от най-ценните творения от този род, един струнен квартет, няколко романа, Ноктурно за 3 гласа и флейта (облигат) и др.



Др. Кърджиев — режисьор

„ТРАВИАТА“ на РУСЕНСКА СЦЕНА

от Др. Кърджиев

Днес „Травиата“ е най-обичаната от публиката опера на гениалния оперен реалист — Верди. В статистиките, напр. които намираме в театралните алманаси на Съветския съюз, тя, наред с „Кармен“, заема първо място по количество на даваните спектакли от всички чуждестранни опери. Като се вземе това предвид, странно впечатление прави обстоятелството, че при своето появяване, преди около 90 години, успехът на „Травиата“ е бил слаб. При своята премиера във венецианския театър „Фениче“, тя е пропаднала и едва година по-късно, когато Верди я преработва, тя бива отново поставена, този път с успех. Но успехът ѝ се е дължал главно на сърдечните мелодии, които са давали на италианските майстори на пеенето възможност да блестят и да разгънат цялата мекота, гъвкавост и чувствено очарование на своята кантилена. Но в чужбина, в оперните театри на големите европейски градове, „Травиата“ все още е нямала заслуже-

ния успех и както съвременниците отбелязват, обикновено се е давала само при гостувания на италиански оперни трупи и италиански певци. Хронистите и критиците на епохата изрично подчертават, че в такива случаи успехът се е дължал на италианското певческо майсторство и че причина за непулярността на тая опера е нейният текст, нейното съдържание. . . Ето, това е същността на въпроса, в която ще намерим и обяснение на нашето очудване от факта, че най-популярната днес опера на Верди, тогава не е била от най-желаните. Между големите класически опери на световния репертоар, рядко ще намерим произведение, чийто текст е проникнат с такова дълбоко социално съдържание, както „Травиата“!

Текстът на операта е написан по драмата на Ал. Дюма — син „Дамата с камелиите“. Както тая драма, така и повестта на Дюма под същото име, са продукт на времето на революцията от 1848 год., която разтърси Европа, като за първи път изтъкна социалните тежнения на една нова класа — работническата. А Верди написа и предаде на театрите своята опера във времето на втората империя, епохата на следреволюционната реакция. Повече от естествено беше, че социалното съдържание на тоя текст не можеше да бъде по вкуса на публиката, която тогава пълнеше придворните театри на европейските столици и че само „изкуството на големите италиански певци“ — с други думи „естетическата



Ел. Йовович



К. Лунгов



К. Кръстев

култура" на това общество, можеше да го накара да бъде „по-снисходително“, към този „невъзможен“ текст, който представляваше в същност една плесница за обществените отношения на времето.

„Травиата“ спада към средния период от творчеството на Верди, един период на творческа зрялост и тъкмо дълбоката човечност и социалност на текста, го е вдъхновила да напише своите най-затрогващи, макар и твърде популярни мелодии. Сам Верди принадлежи към най-напредничавите хора на своето време, съчувственик и сподвижник на италианските революционни течения от средата на миналия век, които доведоха до освобождението и обединението на Италия. Затова и неговите сюжети са в повечето случаи героически и бунтовни („Сицилианската вечерня“, „Симоне Боканегра“, „Силата на съдбата“ и др.) В някои той засяга и социални теми („Луиза Милер“, до известна степен и „Риголето“), до като най-после в „Травиата“ цялата драматическа постройка се гради на социални основи.

„Травиата“ ни разкрива живота и бита на парижкото висше общество в надвечерието на революцията от 1848 г. От една страна разкоша, разгулния живот и разсипничеството на хората на това висше общество, на тъй наречената тогава „златна младеж“, от друга страна бедните момичета, привличани от тоя блясък, както красивите нощни пеперуди от светлината. Тия деца на пролетариата намират единствена възможност за добър живот като любовници на

забогателите след наполеоновите войни нови и стари аристократи и едри буржоа, които пропиляват своя живот и живота на другите в нощни пиршества, балове и маскаради, хазарт и конни надпрепускания. Според физическите си и нравствени качества всяка от тях достига до собствени дворци с лакеи, каляски и коне, разсипва богатствата на разните маркизи, виконти, барони и финансови магнати, докато бъде сломена от болести или ранна старост. Мнозинството от тях, живяли в лекомислие и безгрижност, загиват отново в нищетата, от която са излезли в началото. Едно безсърдечно, егоистично общество, въпреки лекомислието и външния блясък на своя живот.

Тази картина ни разкрива Верди в първото и трето действие на „Травиата“, гдето царува лекомислената красавица Флора — бивша шивачка, която пилее богатствата на своя маркиз, на виконта и на всички, които я заобикалят. Като голям художник-реалист Верди загатва всичко това в най-ярки щрихи, като усредява цялото си внимание върху човешката драма на Виолета, жена с чувствително сърце, копнееща за по-друго човешко съществуване. Разпъната между двата полюса на гнилия живот на това общество и копнежа на своето сърце, трагическата катастрофа настъпва за нея от една трета страна. До като тя вярва, че е намерила изхода в отдалеченото от нейното общество тихо пристанище на буржуазното щастие, най-големия удар иде от представителя на „здравия“ буржуазен морал — бащата на нейния Алфред, който за да спаси буржуазното щастие на своите деца, изисква от нея най-голямата жертва — да се откаже от собственото си щастие, от своя живот. Бащата —



Б. Кеворкян



Хр. Крондев



В. Въжарова



Д. Тодорова

Жорж Жермон, не е даден от Верди като безчовечен, но той жертвува човешкото си чувство, човешката си „слабост“, за своя дълг към децата си. В него виждаме отразен целият морал и нравствените устои, върху които се крепи неговата класа, в противовес на разлагащата се парижка аристокрация. Но в III и IV-то действие пред дълбоката човешка трагедия на Виолета в душата на стария Жермон целият този морал рухва и човекът Жермон иска прошка и от сина си, и от нещастната Виолета.

Така погледнат, образът на Жорж Жермон добива особена драматическа сила и към това схващане са се стремили и режисьор и артист. И цялата опера на Верди, погледната така, се превръща в истинска музикална драма, поставена върху широка човечна и социална основа. Този е бил и първият мотив за откриването на русенската опера с „Травиата“. Популярността на операта и неотразимата сила, която блика от музиката на Верди в „Травиата“ е вторият мотив. Най-после, възможностите на един едва съграждащ се театрален институт требваше също да се вземат под внимание. При тясната, примитивна в техническо отношение сцена на стария русенски театър беше немислимо да се постави една по-голяма, масова опера, каквито са класическите произведения на руското и славянското оперно творчество. От друга страна, трябваше да се покаже, първоначално, макар и в по-скромна задача, и прекрасният в гласово отношение хор на младата русенска опера. И за младите, не стъпвали

още никога на сцената сили на русенската опера „Травиата“ дават добри възможности за първите им стъпки. Наличността и на една от най-прославените в България изпълнители на централната роля — Елисавета Йовович окончателно затвърди решението на учредителния комитет на русенската опера да я открие именно с „Травиата“.

Доколкото артистическите, материалните и технически възможности позволяваха, режисьорът се стремеше да проведе в постановката си изложените по-горе основни драматически и идейни принципи. Помъчихме се да нарисуваме една малка картина на това общество, като изтъкнахме образа на Флора и нейните другарки. Подчертахме от друга страна образът на барона, който в същност има важно драматургическо значение и който, като противник на Алфреда, е един двигател за развитието на драмата. Тези две, тъй важни в драматургическо отношение роли, не се дадоха, както това обикновено става, на второстепенни сили, или дори на хористи, а на едни от първите сили на операта, защото ролите не се разпределяха по количеството на тактовете и соловите арии, а по тяхната значимост за художественото цяло.

Доколко сме сполучили в нашите търсения, ще покажат представленията. При често непреодолимите трудности, техническите препятствия, неопитността и незнанието, с които имаме да се борим, мой най-приятен дълг е най-живо да изтъкна самопожертвувателната отдаденост и въодушевлението, с които всички участници, от първия до последния, работеха за осъществяването на това наистина голямо дяло. Подкрепата, която отечественофронтовската власт, в лицето на своите русенски представители му даде, направи изобщо възможно това, което на пръв поглед се струваше непостижимо. А необикновеният трудов ентузиазъм и съзнателната дисциплина на целия почти персонал ни дават увереност, че дялото на русенската опера ще пребъде. Когато човек виждаше, как цели нощи артисти и хористи доброволно работеха върху декори и лепяха кашираните сценични реквизити, не можеше да не повярва в това.

Нека ми бъде позволено на това място да изкажа моята най-сърдечна благодарност на този тъй ентузиасиран и предан на дялото художествен и технически персонал, с който се чувствах щастлив да работя и да пожелая на младата русенска народна опера бляскав възход.





А. Милковски



Т. Маринчевски



П. Маринова



М. Милковска



Е. ЙОВОВИЧ
в ролята на Виолета

ТРАВИАТА

СЪДЪРЖАНИЕ

I ДЕЙСТВИЕ

Париж. „Дамата с камелиите“ — известната куртизанка Виолета Валери — след тежко боледуване е решила да се върне към лекия и разгулен живот на своята среда. Тя е поканила на прием всички свои стари приятели, почитатели и посетители. Гастон е поканил на тоя прием и приятеля си Алфред Жермон, възторжен и непоковарен младеж. Алфред е очарован от Виолета. В съседната зала, музика подканя гостите за танц. Виолета, която обича веселието и танца, също тръгва с гостите, но слабостта след тежкото



В. Кирова



Л. Николаева

боледуване я принуждава да остане. При нея е и Алфред. Той я укорява за живота, който тя води. Горчивото съзнание, че животът ѝ е никому ненужен, я кара да отговаря с ирония даже тогава, когато Алфред ѝ разкрива своята любов. Разделяйки се с него, тя му дава една камелия, с поканата да я посети. Алфред си отива щастлив. След него си излизат всички гости. Виолета остава сама. Тя чувства, че е влюбена и че любовта ѝ ще ѝ донесе само страдание.

II ДЕЙСТВИЕ

Жилище на Виолета и Алфред край Париж. Те живеят заедно вече три месеца. Единственото нещо, което смущава щастието им е липсата на пари. Тайно от Алфред, Виолета започва да продава вещите си. Случайно, от прислужницата Анина, Алфред разбира истинското материално положение на Виолета и решава веднага да замине за Париж, за да се снабди с пари. В негово отсъствие при Виолета идва баща му Жорж Жермон. Той е променил първоначалното си отношение с Виолета, виждайки нейната чиста и безкористна любов към Алфред, Жермон моли Виолета да се раздели с Алфред, защото техните отношения стават причина да се раздели сестрата на Алфред с годеника си. Виолета обещава да стори това.



Ст. Георгиев



П. Бояджиев

Алфред се връща и намира Виолета разстроена. Тя пише писмо до него, което обещава да предаде по късно. Виолета едва сдържа сълзите си. За последен път прегръща любимия си. Моли го да я обича все тъй горещо и избягва Анина донеся фаталното писмо, в което Виолета съобщава, че е решила да се върне към предишния си живот. Влиза Жорж Жермон, който се мъчи да успокои сина си. Алфред излиза с безумното желание да отмъсти на Виолета.

III ДЕЙСТВИЕ

Мълвата, че Виолета и Алфред са се разделили, се е разпространила измежду всички познати на Виолета. Тая вечер на бала у Флора всички очакват Виолета да дойде със стария си обожател Дюфол. По време на бала е устроена малка забава от присъстващите преоблечени като цигани и матадори. По-късно започва обичайната игра на карти. Идва Алфред. Идва и Виолета с барон Дюфол. Присъствието на любимия ѝ причинява видимо страдание. Дватамата съперници играят карти. Алфред непрекъснато печели и се държи предизвикателно. След вечерята Алфред и Виолета се срещат. Тя продължава да пази в тайна причината

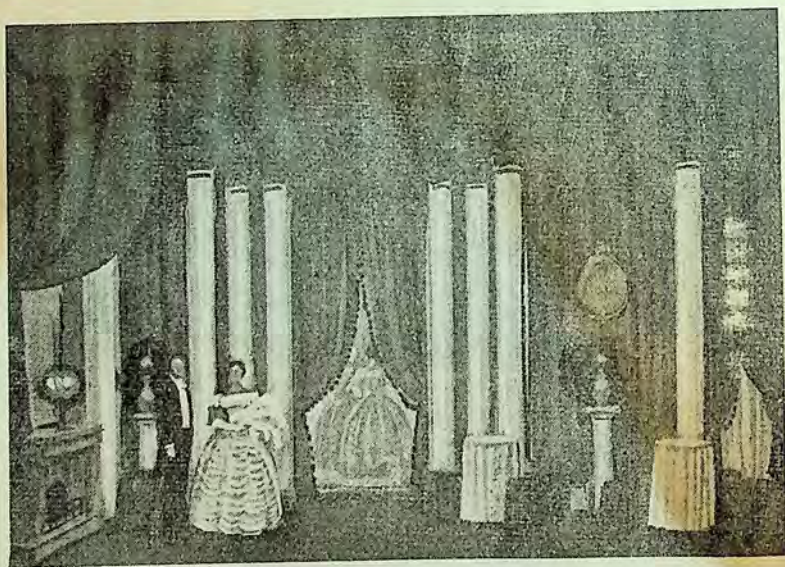


Н. Николов

за тяхната раздяла, като се мъчи да го убеди, че обича барона. Това помрачава ревнивия Алфред. Пред всички той хвърля в крака на Виолета спечелените от карти пари, като заявява, че ѝ връща изгубеното заради него състояние. Тази обида е твърде тежка за изстрадалата Виолета. Тя пада изнемошля. Идва Жермон, който осъжда поведението на Алфред.

IV ДЕЙСТВИЕ

Бурният живот е довел Виолета до прага на смъртта. Тя предчувствува, че краят ѝ е близък. Алфред е в чужбина, след дуела му с барона. Научавайки се за състоянието на Виолета, Жорж Жермон извиква сина си да се върне и поправи грешката си. Виолета го очаква, измъчвана от страх, че смъртта ще предвари любимия. Идва Алфред. Виолета пада щастлива в прегръдките му. Щастие то им е кратко. Виолета събира всичките си сили за борба с смъртта, побеждава за миг и пада безжизнена в ръцете на Алфред.



„Травиата“ I действие

худ. Ас. Попов

От народния хор до Операта

Един дълъг и труден път. За него биха могли да разкажат най-добре ония, които години наред с идеализъм и себепристрастие, често пъти без да срещнат протегната другарска ръка, без елементарни условия за творческа работа, полагаха основите на музикалната култура в нашия град. Трудно беше в условията на фашистката обществена система да бъдат съхранени идеалните стремежи, пиетета към хубавото и възвишеното в музиката, без идеализма на музикалните кадри, останали верни на демократичните певчески традиции на нашия народ, създал в най-мрачните дни на робството неподражаеми по своята първична прелесть народни песни. Родена в дни на върховни изпитания, народната песен преживя и фашисткото робство. Напоена с дълбок социален смисъл, с дълбока умраза към потисника, с вяра в щастливи бъднини, със стремеж към свободен живот, народната песен поддържаше бодр духа на нашия народ и подкрепяше неговите сили в борбата срещу народните врагове.

На тая борческа народна песен в нашия град се намериха вдъхновени служители. Русенското гражданство тачи и уважава техния рядък идеализъм и се гордее с постиженията им. Такива диригенти и музикални дейци, като другарите Ал. Юрганджиев, Н. Йорданов, Борис Пинтев, Ил. Йорданов, Марин Николов, Хр. Дюлгеров, Б. Стайков, Ив. Ангелов и др., немогат да бъдат забравени днес, когато откриваме нашия оперен театър. Здравите основи, върху които днес изграждаме Русенската опера, положиха именно тия възторжени тълкуватели на нашата народна песен, които дълги години наред твориха музикалната култура на нашето гражданство. На техния труд днес ний дължим 2000 души хористи в нашия град, на техния труд ний дължим и оня небивал интерес, с който се посреща откриването на операта в Русе.

Идеята за откриване оперен театър в Русе не е нова. Неможеше една интензивна хорова дейтелност, едно масово музициране да не породи желанието за откриване на оперен театър. На няколко пъти преди 9. IX. в Русе са правени опити за организиране на опера. Свършвало се е, обаче, с изнасянето на отделни любителски спектакли. Онова което се оказало не по силите на нашите музикални кадри по време на фашистката диктатура, след 9. IX. намери добър прием сред новата ръководяща общественост, която подкрепи идеята за откриване опера в Русе. Всред кипящия музика-

лен живот на нашия град, получил небивал тласък с народната победа на 9. IX., група ентузиазирани музикални дейци и граждани образуваха организирано музикално общество, което си постави за цел изграждането на оперен театър в Русе. Тая организация прие да се нарича Оперна дружба. Начело на Оперната дружба застанаха активни културни дейатели като др. М. Крумов, Ат Семизов, К. Казанджиев, Хр. Дюлгеров, К. Рашенова, М. Николов, Ил. Йорданов, Ст. Мусева, Д. Сакакушев, Ст. Георгиев и др. Изнесената наскоро насамодейни начала българска опера „Гергана“ показва на всички, че в Русе съществуват условия за създаването на оперен театър. Гражданството посрещна с голям ентузиазъм спектаклите на самодейната опера. Но тия спектакли бяха показателни и по отношение на онова, което ни липсваше и което трябваше да догоним.

В 1947 год. по почин и със средствата на Оперната дружба се пристъпи към планомерното изграждане на опера в Русе. Нашето слабо място бе липсата на един здрав симфоничен оркестър. За създаването на такъв бяха необходими средства. Щастливо обстоятелство бе, че начело на тогавашната общинска управа стоеше един отзивчив към културните прояви кмет като др. Ал. Ковачев. Той прегърна с любов делото на Русе-иската опера. Със негово съдействие бяха набрани средства, които послужиха за бюджет на новосформирания симфоничен оркестър. Под талантливото ръководство на току-що завърналия се от специализация в Чехия млад диригент К. Илиев, тоя оркестър след двумесечна подготовка изнесе своя пръв концерт. Концерта мина при извънреден успех. За всички стана ясно, че изграждането на операта в Русе е поставено на здрави основи. Наскоро след това, К. Илиев бе преместен в Софийската опера. На неговото място дойде ентузиазирания музикант Емил Караманов, под чието ръководство оркестърът увеличи състава си, повиши нивото на своето изпълнителско изкуство и се превърна в един истински професионален симфоничен състав. В продължение на две години концертна дейност, оркестърът спечели симпатиите и любовта на цялото русенско гражданство. На оркестъра гостуваха едни от най-добрите наши изпълнители: В. Чернаев, Отто Либих, Недялка Симеонова, Я. Янков, Люба Енчева и др. На оркестъра гостуваха с необикновен успех и чужди концертиращи артисти, като съветската лауреатка виолин - виртуозката М. Козолупова и чешкия пианист Паленичек. Между прочем, в Русе работеше не без успех и балетната школа на П. Богатинова. В балетните продукции на школничките имаше обнадеждаващи постижения. Гражданството масово посещаваше тия продукции.

Под ръководството на диригента Илия Йорданов репетираше и самодейния оперен хор.

Всичко това не мина незабелязано от съответните отговорни ръководители в София. Постиженията на симфоничния оркестър бяха оценени и от 1. I. 1949 г. той бе обявен за държавен. Наскоро след това, Комитета за наука, изкуство и култура, след като се убеди, че в Русе съществуват основните предпоставки за изграждането на един музикален театър, реши да премине към планомерното създаване на такъв. Обяви се конкурс за солисти и хористи. За художествен ръководител на операта и симфоническия оркестър бе назначен диригента Константин Илиев. Последният се залови с любов и творчески ентузиазъм към организирането и подготовката на оперния състав. В негова помощ се яви и първата солистка на операта — Ел. Йовович, дългогодишна труженничка в полето на оперното дело. Ставаше въпрос постепенно, в съблюдение препоръките на НКИК, да се премине от музикална самодейност към творческа професионална дейтелност. Задачата не беше лесна. Един оперен състав се набира трудно, а още по-трудно се осъществява неговата подготовка. Кадрите обаче, които бяха създали през течение на много години хоровите диригенти и музикални педагози в нашия град, дойдоха на помощ. Набра се един великолепен хоров състав, намериха се корепетитори, откриха се дори и солисти. Разбира се, повечето от солистите бяха подирени откън. Няма бде пресилено, ако кажем че в новосъздаващата се опера се работеше денонощно, непрекъснато Градският нар. съвет отремонтира една сграда, която предостави за нуждите на операта. Започнаха се преговори за наемане от Градския народен съвет салона „Славянска култура“ и преустрояването му в удобна за един музикален театър сграда. След дълги преговори и големи усилия от страна на отговорните лица при Град. нар. съвет, салона бе нает и преустройтелните работи започнати.

Като първа опера, с която трябваше да се представи новообразувания музикален театър, бе определена операта „Тразиата“. С нейното поставяне бе натоварен режисьора Др. Кърджиев. Неговата задача не бе лесна. В същност, той имаше две задачи: да подготви артистичен кадър от неопитни, е още певци и след това вече — да изгради постановката на операта „Тразиата“. Работата се водеше непрекъснато, репетициите следваха една след друга. Почивки почти липсваха. Но, труда на режисьора се увенча с успех. Не рядко той казваше: „Никога не съм очаквал такива добри резултати с новоначиначащи оперни певци. Мизансцени-

те се схващат от участващите извънредно бързо. Личи си, че самодейното музициране и сценично изпълнение в Русе са успели да „очупят“ хората, с които работя сега.

Работата по изграждането на операта вървеше бързо, но пречките . . . хилядите пречки, които се срещаха ежедневно . . . едва ли могат да си ги представят тия, които са стоели настрана от оперното дело в Русе. След одържавяването на симфоничния оркестър и намесата на КНИК в изграждането на Русенската опера, Оперната дружба се разтури и всички грижи по осъществяването на операта легнаха върху Градския народен съвет. И тези грижи бяха най-големите, защото ставаше въпрос да се премине вече от думи към дела. Трудностите бяха големи. Тука следва да бъдат отбелязани грижите, които Гр. и по-късно Окр. к-т на БКП положи за поставянето на здрави организационни начала работата около изграждането на операта. Благодарение съдействието и ценните съвети на Партията, много пречки бяха преодоляни, много слабости навреме отстранени. Сега ние вече знаем на кого трябва да благодарим за извършената огромна работа, за това че можем вече да гледаме операта „ТРАВИА“ на русенска сцена. Нашата работа беше непрекъснато следена и улеснявана от отговорните музикални дейци в столицата: от директора на музикалното творческо и изпълнително изкуство Г. Димитров, от съветника при КНИК проф. П. Стайнов, от директора на музикалната академия проф. Г. Златев — Черкин, както и от проф. Ст. Брашованов и проф. К. Попов. На тях Русе дължи много и това, което те направиха за музикалната култура на нашия град, не ще бъде забравено. С насърчаваща заинтересованост към изграждащата се опера в Русе се отнесоха още съветския режисьор Е. Н. Соковнин, проф. Панчо Владигеров, Любомир Пипков, проф. С. Попов, Филип Кутев и др.

Щастливо обстоятелство за бързото изграждане на операта в Русе е и това, че начело на Градския народен съвет са застанали хора, които с любов и разбиране се отнасят към въпросите на културното строителство. Музикалните дейци в нашия град няма да забравят с какво търпение и с колко себеотрицание отговорния подпредседател Д. Крумов работеше за изграждането на русенската опера. Неговия кабинет бе непрекъснато сборище на музикални дейци. Със същото себеотрицание и любов към музикалното дело на нашия град работеха и хора, които нямаха служебна отговорност по отношение на изграждането на операта, като др. Г. И. Георгиев, Хр. Нурев, Д. Мутафов, Б. Чакалов и много др. И най-последно, когато търсим виновниците за бързите културни успехи на нашия град, най-напред трябва да

споменем отечественофронтовската власт, ръководящата БКП и социалистическото строителство, най-главни виновници за нашите културни постижения, за нашата Русенска народна опера. Усилията на отделните хора биха отишли напразно, ако нямаше една обществена система, която да послужи за основа на едно широко културно строителство, такова строителство, което иде да задоволи нарастналите културни потребности на народните маси. Русенската народна опера е преди всичко едно културно постижение на нашето социалистическо строителство.

* * *

И така, тръгна се от народната песен, от хоровото дело, мина се през художествената самодейност и се стигна до Русенската народна опера. Тая народна песен, вдъхновявана от народния стремеж към свобода, просмукана с легендите на „тихия бял Дунав“. Тая самодейност, родена в шумните фабрики и заводи, наситена с трудови възжеления и героизъм и тая Народна опера, която сродява трудовия народ с копнежите за щастие и красота на много поколения, живяли преди нас в условията на една нечовешка експлоатация. Тая опера не случайно израства край водите на нашия роден славянски Дунав. Ние, ако не звучи нескромно, носим в душите и в сърцата си не малко поезия. Ние сме изразна-ли с песента на дунавските вълни, музика ту романтична и чаровна като легенда, ту буйна и неудържима, като волна красноармейска песен, понесла се в нашата страна за пръв път през Дунава.

Нашата народна опера — това е едно прекрасно укрaшение на нашите трудови успехи. Ние ще се постареем да укрепим и запазим тая културна придобивка за народа.

☆☆

АДМИНИСТРАТИВЕН и ХУДОЖЕСТВЕН ПЕРСОНАЛ
при НАРОДНАТА ОПЕРА — РУСЕ

1. Стефан Пенчев — директор
2. Константин Илиев — гл. диригент и худ. ръководител
3. Илия Илиев — хор-майстор
4. Константин Казанджиев — секретар

АРТИСТИ (СОЛИСТИ)

- | | |
|-------------------------|----------------------|
| 1. Елисавета Б. Йовович | 8. Алекси Милковски |
| 2. Кирил Кръстев | 9. Тодор Маринчевски |
| 3. Косю Н. Лунгов | 10. Стефан Георгиев |
| 4. Христо Крондев | 11. Пенка Маринова |
| 5. Вяра Въжарова | 12. Мария Милковска |
| 6. Даница Тодорова | 13. Величка Кирова |
| 7. Брилянта Кеворкян | 14. Пейчо Бояджиев |
| 15. Никола Николов | |

Корепетитори

1. Анна Среброва Вацова
 2. Линка Сокерова Косова
-

Х О Р

- | | |
|--------------------------|-------------------------|
| 1. Любен Банков | 17. Елена Великова |
| 2. Кирил Захариев | 18. Иванка Пинтева |
| 3. Здравка Салунджиева | 19. Люба Мюфтиева |
| 4. Филипина Стоянова | 20. Дора Славова |
| 5. Вяра Мирянова | 21. Марийка Енчева |
| 6. Магда Кирова | 22. Цветана Гайдаржиева |
| 7. Асен Пешев | 23. Зорка Пиргозлиева |
| 8. Иван Григоров | 24. Стефка Мусева |
| 9. Фреди Леви | 25. Цветана Алексиева |
| 10. Иван Касабов | 26. Кирилка Георгиева |
| 11. Стоян Христов | 27. Сероп Вартанян |
| 12. Таквор Папазян | 28. Ганчо Калев |
| 13. Стефан Бодуров | 29. Иван Абаджимаринов |
| 14. Никола Абаджимаринов | 30. Иван Шипкалиев |
| 15. Анахит Демерджиян | 31. Никола Григоров |
| 16. Вяра Матеева | 32. Мара Милчева |

33 Емилия Карнобатлова

34. Людмила Илиева — суфльор
35. Люба Хаджиева — инспициент
36. Емил Манов — пом. режисьор
37. Борислав Петров — театърмайстор
38. Димитър Коцев — реквизитор
39. Виолета Манова — гардероберка
40. Иван Хвърлев — тапицер
41. Досю Столаров — художник
42. Венета Райкова — машинописка
43. Стоянка Тодорова — прислужничка
44. Кръстю Кръстев — декоратор

О Р К Е С Т Ъ Р

цигулка

1. Христо Николов Дюлгерев
2. Иван Димитров Янков
3. Христо Димитров Икономов
4. Светослав Петков Дичев
5. Иордан Стефанов Стефанов
6. Никола Харал. Николов
7. Емил Асенов Цветков
8. Петър Стефанов Попов

II цигулка

1. Димчо Иванов Ковачев
2. Атанас Костадинов Павлов
3. Иордан Иванов Мечкунов
4. Георги Стоилов Христов
5. Ташко Ангелов Ташев
6. Вяра Димитрова Коджабашева
7. Цветана Кунова Транчева

В и о л и

1. София Николова Иванова
2. Здравко Радев Русев
3. Ошин Нишан Пещималджиян
4. Константин Петров Оджаков

Виолончели

1. Михаил Николов
2. Лалю Стефанов Петков
3. Станимир Филипов Станев
4. Ангел Флоров Маринов
5. Кирил Филипов Станчев
6. Розка Николова Бакалова

Контрабаси

1. Люба Симеонова Хашъмова
2. Танчо Александров Кушиев
3. Янко Димитров Арабчев
4. Васил Иванов Русанов

Флейти

1. Асен Петров Цанков
2. Антон Георгиев Рупов

Обои

1. Асен Илиев Мундев
2. Пею Костадинов Касъров

Кларинети

1. Георги Иванов Рачев
2. Никола Цветков Бакалов

Фагот

1. Димитър Кръстев Стоянов

Тромпети

1. Борис Георгиев Христов
2. Стефан Маринов Китински
3. Георги Иванов Георгиев

Валдхорни

1. Иван Панков Нацков
2. Крум Станев Маджаров
3. Кирил Георгиев Стоянов
4. Петър Георгиев Бухтев

Тромбони

1. Любен Цеков Петров
2. Васил Савов Димитров
3. Стоян Стоянов Тодоров

Т у б а

1. Велико Добрев Дончев

Т и м п а н и

1. Иван Димитров Стоянов

У д а р н и

1. Николай Богданов Кметов

Мъжките костюми в постановката на „Травиата“ са изработени под ръководството на Ив. Борчаков, а дамските — под ръководството на И. Кисева.

★ ★

Декорите са изпълнени от художниците
Ц. Димитров и Д. Столаров.



